

Παρουσίαση των βιβλίων «Παιδικές Ιστορίες» και
«Γυάλινες, ξύλινες, χάρτινες και άλλες ιστορίες»
της Έλλης Παιονίδου

Από τη Μαρία Μιχαηλίδου
Επιθεωρήτρια Δημοτικής Εκπαίδευσης

Αγαπητοί Φίλοι του Βιβλίου,

Κάθε νέα έκδοση βιβλίου παιδικής – νεανικής λογοτεχνίας δίνει χαρά σε μας που ασχολούμαστε με το παιδί και το βιβλίο. Και κάθε επανέκδοση είναι ακόμη πιο χαροποιοό στοιχείο, γιατί δείχνει ότι το παιδικό βιβλίο έχει διαβαστεί, έχει αξιολογηθεί από τους φυσικούς αποδέκτες του, που είναι τα παιδιά, και συνεχίζει την πορεία του στο χρόνο και στο χώρο, με νέα εμφάνιση, τις περισσότερες φορές.

Έτσι, απόψε, με ιδιαίτερη χαρά, ανέλαβα να σας παρουσιάσω δυο τέτοιες, μόλις κυκλοφορήσαμες εκδόσεις, που ανήκουν και οι δυο στην ίδια συγγραφέα και υπηρετούν το ίδιο λογοτεχνικό είδος.

Οι εκδόσεις αυτές, κατ' ακρίβεια, οι επανεκδόσεις, είναι τα δυο προσφάτως εκδοθέντα έργα «Παιδικές Ιστορίες», έκδ. 2004, και «Γυάλινες, ξύλινες, χάρτινες και άλλες ιστορίες», έκδ. 2005, της γνωστής και καταξιωμένης συγγραφέως Έλλης Παιονίδου, υπηρετούν και τα δύο το είδος εκείνο της Παιδικής Λογοτεχνίας, που ονομάζουμε Μικρές Ιστορίες και οφείλουν την εκδοτική τους εμφάνιση και κυκλοφορία στις πρωτοπόρες και τόσο δημιουργικές εκδόσεις Κ. Επιφανίου. Στο σημείο αυτό, πρέπει, όντως να συγχαρούμε τις εκδόσεις Επιφανίου και τον ακάματο διευθυντή τους κ. Κώστα Επιφανίου, γιατί θεωρώ μέγα επίτευγμα την ίδρυση, την ύπαρξη και τη συνεχή εκδοτική εργασία από εκδοτικούς οίκους του τύπου μας, πράγμα παντελώς άγνωστο στα δικά μας δεδομένα, πριν από λίγα χρόνια.

Οι εκδόσεις Επιφανίου μάς παρουσιάζουν έναν αρκετά μακρύ κατάλογο έργων παιδικής – νεανικής λογοτεχνίας, που ολοένα και εμπλουτίζεται. Ευχόμαστε να συνεχίσουν να το πράττουν για το καλό των παιδιών μας, που θα μπορούν έτσι, να προσεγγίζουν ευκολότερα και να χαίρονται περισσότερο τα έργα των Κυπρίων δημιουργών, τα οποία γράφονται με άπειρη αγάπη και φροντίδα, ειδικά γι' αυτά.

Όπως, ήδη προανέφερα, θα μας απασχολήσουν απόψε οι Μικρές Ιστορίες, έκδ. 2004, που είναι η τρίτη επανέκδοση μετά από την πρώτη του 1988 και οι Γυάλινες, ξύλινες, χάρτινες και άλλες ιστορίες, έκδ. 2005, δεύτερη επανέκδοση μετά την αρχική του 1990, σε εντελώς καινούργια εμφάνιση, σε μικρό εύχρηστο σχήμα και με νέα εικονογραφική σύλληψη. Η έγχρωμη εικονογράφηση και των δυο βιβλίων ανήκει στη Σάντρα Ελευθερίου και είναι πολύ επιτυχής, με τη ζωηρότητα και την παιδική αφέλεια, που την πλημμυρίζει.

Ιδιαίτερη μνεία, θα ήθελα να κάνω και στην εκδοτική εμφάνιση με το πολύ καλό χαρτί, την εναλλαγή του χρώματος στο χαρτί, όπου αλλάζει η ιστορία, καθώς και στην τυπογραφική αρτιότητα και γενικά την καλαισθησία, που τα διέπει.

Η συγγραφέας των ιστοριών αυτών, η Έλλη Παιονίδου δε χρειάζεται συστάσεις. Έχει καταξιωθεί με το όλο λογοτεχνικό έργο της, που είναι μεγάλο σε αριθμό βιβλίων, αλλά και μεγάλο σε αξία, αφού έχει διαβαστεί πολύ, από μεγάλους και μικρούς, έχει τιμηθεί με βραβεία και επαίνους, έχει μεταφραστεί, έχει ανεβεί στη σκηνή, και έχει ανθολογηθεί στα σχολικά εγχειρίδια και στα λογοτεχνικά ανθολόγια.

Η Έλλη Παιονίδου[✱] έχει να παρουσιάσει μακρά και γόνιμη πορεία στη λογοτεχνία του τόπου μας, τόσο με τη λογοτεχνική της παραγωγή για ενήλικες, όσο και για τη λογοτεχνική δημιουργία της για παιδιά και νέους. Πρωτοεμφανίστηκε στο λογοτεχνικό προσκήνιο το 1964, με την ποιητική συλλογή Παλάμη ανοιγμένη στον ήλιο, και συνέχισε με άλλα δέκα ποιητικά έργα,

ως τις Διαδρομές της, ποιητική συλλογή του 1998. Έγινε περισσότερο γνωστή, ως ποιήτρια στο χώρο της ενήλικης λογοτεχνίας, αλλά, παράλληλα έκανε πολλές «διαδρομές» ανάμεσα και σ' άλλα λογοτεχνικά είδη, όπως είναι το διήγημα, το χρονικό και η ανθολόγηση. Από το 1979 έκανε την πολύ επιτυχή της εμφάνιση και στο χώρο της παιδικής – νεανικής μας λογοτεχνίας, που εκείνα τα χρόνια υπόφερε από πραγματική ένδεια, σε αριθμό κυκλοφορούντων βιβλίων, σε εκδοτική εμφάνιση και σε ποικιλία λογοτεχνικών ειδών.

Από τότε γράφει συνεχώς και το ένα βιβλίο διαδέχεται το άλλο, με προτίμηση στο είδος των μικρών ιστοριών και στο μυθιστόρημα. Έχει γράψει, επίσης με επιτυχία, πολλά παραμύθια και παιδικό θέατρο. Βραβεύτηκε και τιμήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, την Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών, τον Κυπριακό Σύνδεσμο Παιδικού – Νεανικού Βιβλίου, τη Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, και το Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου για παιδιά. Έτυχε δυο φορές της ανώτατης τιμής του Κρατικού Βραβείου για τα μυθιστορήματα της. Οι Σειρήνες του Μανχάταν το 1997 και ο Πράσινος Πύργος, το 2001. Το βιβλίο της Τα Δέκα Ορφανά παραμύθια, βραβευμένο από τον Κ.Σ.Π.Ν.Β. έχει αναγραφεί στον Τιμητικό Κατάλογο [honor List] της I.B.B.Y², το 2002.

Αλλά ας στραφούμε στο θέμα μας τώρα, που είναι η γνωριμία με τα δυο βιβλία της με τις Μικρές Ιστορίες. Δεν είμαι σίγουρη, αν όλοι, εννοούμε πλήρως τον όρο Μικρές Ιστορίες, που έχει καθιερωθεί στον ελληνικό χώρο μόλις την τελευταία εικοσιπενταετία. Η ξένη Π.Λ. και κυρίως η Αγγλοσαξωνική, είχε καθιερώσει και αποδεχθεί το είδος αυτό από πολύ παλιά, χρησιμοποιώντας τον όρο short stories. Στην Ελλάδα χρησιμοποιόταν καταχρηστικά ο όρος παραμυθικές ιστορίες, όταν το περιεχόμενό τους είχε κάποια στοιχεία του παραμυθιού και ιστοριούλες, όταν είχαν σύγχρονο θέμα και στόχευαν συνήθως στο να μεταβιβάσουν κάποια γνώση, ή ένα ευχάριστο μήνυμα στα παιδιά της νηπιακής ηλικίας.

Ο μελετητής Αντώνης Δελώνης³, πρώτος χρησιμοποιεί τον όρο Μικρές Ιστορίες και μας δίνει το 1986, τον εξής ορισμό τους:

«Μικρή Ιστορία είναι μια πολύ σύντομη διήγηση, η οποία στα πλαίσια μιας πλέον ρεαλιστικής αντιμετώπισης της καθημερινότητας, δίνει μια εικόνα ζωής από τον κόσμο του παιδιού, με λόγο αφαιρετικό αλλά προσιτό στην αντιληπτικότητα του, οικείο και άμεσο και συγχρόνως συγκεκριμένο».

Ο καθηγητής και μελετητής της Π.Λ. Βασίλης Αναγνωστόπουλος⁴ επισημαίνει ότι οι Μικρές Ιστορίες φέρνουν ένα ισχυρό ρεύμα στη σύγχρονη Π.Λ., οι οποίες ανθούν και βασίζονται θεματικά στο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον των μικρών παιδιών, με κύρια πρόσωπα, τα πρόσωπα της οικογένειας, του σχολείου και με πρωταγωνιστές ζώα και αντικείμενα, γνωστά και οικεία, στο παιδί.

Ο αείμνηστος φιλόλογος Νίκος Λιβέρδος⁵ διευρύνοντας το περιεχόμενο του ορισμού κάνει αυτή τη διευκρίνιση:

Κατά τη γνώμη μου, οι σύντομες ιστορίες είναι έννοια γενική με πολλά είδη: παραμύθι σύγχρονο, σύγχρονος μύθος, χρονογράφημα, αφήγημα, Αυτά όλα τα είδη συνδέονται, κατά την άποψή μου, με τα εξής κοινά στοιχεία: τη συντομία της έκτασης, την πυκνότητα, απλότητα και περιεκτικότητα του ύφους, την αμεσότητα και οικειότητα της τεχνικής και το διδακτισμό του τελικού στόχου....

Πληρέστερο και πλέον σύγχρονο ορισμό των Μικρών Ιστοριών δίνει η ερευνήτρια του είδους Τασούλα Τσιλιμένη, η οποία εργάστηκε με επιμέλεια για το θέμα αυτό και εκπόνησε διδακτορική διατριβή με θέμα τις Μικρές Ιστορίες κατά την εικοσαετία 1970-1990 . Παίρνουμε, λοιπόν, από την πρόσφατη έκδοσή της, που είναι ομότιπλη με τη διατριβή, το δικό της εννοιολογικό προσδιορισμό:

Μικρή ιστορία είναι μια περιορισμένου μήκους αφήγηση, με απλή πλοκή, λιτότητα ύφους και γλώσσας, που απεικονίζει καθημερινές ρεαλιστικές σκηνές της ζωής του παιδιού και των ενηλίκων, καθώς και πολιτισμικές πανανθρώπινες αξίες. Σκοπό έχει την ψυχαγωγία, την πληροφόρηση και ενημέρωση των μικρών παιδιών πάνω σε ηθικο-κοινωνικο-πολιτισμικά θέματα, την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας και την εισαγωγή των μικρών αναγνωστών στο χώρο της λογοτεχνίας.

Συνοψίζοντας τα γνωρίσματα του είδους, μπορούμε να πούμε πως οι Μικρές Ιστορίες έχουν έκταση από μια ως τέσσερις σελίδες, αποδέκτες τους είναι τα νήπια προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας, είναι δομημένες με αρχή, μέση και τέλος, αποδίδονται με περιεκτικό λόγο, απλό και προσιτό και παίρνουν τα θέματά τους από τον καθημερινό βίο των παιδιών και την επικαιρότητα.

Βιβλία με Μικρές Ιστορίες στην Κύπρο, εξέδωσαν, εκτός από την Παιονίδου, ο Σπύρος Επαμεινώνδας, η Τούλα Κακουλλή, η Μαρία Λουκά, η Ρούλα Σταύρου, η Ελένη Χατζημιχαήλ, η Φιλίσα Χατζηχάννα, η Κίκα Πουλχερίου, η Μαρία Πυλιώτου και άλλοι.

^{Της}
Στο πρώτο, ~~τώρα~~ βιβλίο με τίτλο Παιδικές Ιστορίες, ~~που~~ απαρτίζεται από 19 μικρές και περιεκτικές ιστορίες. Ιστορίες από την καθημερινή ζωή δυο παιδιών, των κεντρικών προσώπων του βιβλίου, ~~του Πόλυ και της Ειρήνης~~. Τα μικρά αυτά ^{παιδιά} παίζουν, συνομιλούν, διαβάζουν, τσακώνονται, χαίρονται και λυπούνται, κάνουν πονηρίες και αταξίες, όπως όλα τα παιδιά της ηλικίας τους.

Η συγγραφέας καταφέρνει, μαστορικά, να τα κάνει να σκέφτονται, να αισθάνονται και να εκφράζονται, ως πραγματικά μικρά παιδιά που είναι, με αφέλεια, με συντομία, αμεσότητα, συμπεριφερόμενα με όλη τους την παιδικότητα. Η θεματολογία της, είναι πολύ πλούσια και μεστή σε νοήματα. Κάνει ~~τον Πόλυ και την Ειρήνη~~, αλλά και όλα τα μικρά παιδιά που θα ακούσουν, ή θα διαβάσουν τις

ιστορίες της, να γνωρίσουν τον κόσμο [ιστορίες με τίτλο: Αγόρια και κορίτσια, κάτι παράξενα πράγματα, Επαγγέλματα], να ενδιαφερθούν και ν' αγαπήσουν τη φύση [ιστορίες με τίτλο: η κότα και το αυγό, το μυρμήγκι, το βατραχάκι, το πιο αγαπημένο ζώο, να έρθουν σ' επαφή με κοινωνικά, εθνικά και παγκόσμια προβλήματα] [ιστορίες με τίτλο: Το κάπνισμα, Οι πρόσφυγες, Η αλυσίδα της Ειρήνης, ο Παύλος και το καναρίνι] ν' αποκτήσουν καλές συνήθειες και να πλησιάσουν τον κόσμο των αξιών: [ιστορίες με τίτλο: Το κουτί με τις νερομπογιές, Η Ειρήνη πάει για ψώνια, Το αδελφάκι του Πόλυ].

Σ' αυτές τις 19 ιστορίες, αβίαστα, σχεδόν ανεπαίσθητα, η λογοτέχνης, αγγίζοντας έναν μεγάλο αριθμό θεμάτων βοηθά τα παιδιά ν' αναπτύξουν παραστάσεις και εικόνες της καθημερινής, πραγματικής ζωής, τα κάνει να γνωρίσουν την ίδια τη ζωή με γνώμονα τις αξίες και τις αρχές που πρέπει να τη διέπουν. Ακόμα, προσφέρει στο παιδί ερεθίσματα για γνώση, μάθηση και διάλογο με τους γονείς και τους δασκάλους του. Τα βιώματα των ηρώων, είναι καθαρά παιδικά και αυτό καθιστά ευκολότερη την ταύτιση των μικρών αναγνωστών, μαζί τους.

Πολύ επιτυχώς, η συγγραφέας, παρεμβάλλει ανάμεσα στις μικρές ιστορίες και πιο εκτενή κείμενα, παραμυθιακά, τα οποία ενισχύουν το ενδιαφέρον των παιδιών. Τέτοια εμβόλιμα κείμενα είναι το παραμύθι της γριούλας με το αυγό, στην ιστορία Η κότα και το αυγό και οι παλιές ιστορίες που διηγείται ο παππούς, στη μικρή ιστορία Ο Πόλυς παίζει με τον ήλιο. Πολύ ορθά και προσεγμένα δίνεται και το θέμα της έλευσης του νέου μικρού στην οικογένεια και το συναίσθημα ζήλιας, που γεμίζει το μεγαλύτερο παιδί, στην ιστορία Το αδελφάκι του Πόλυ.

Στο δεύτερο βιβλίο με Μικρές Ιστορίες της Παιονίδου με τον πρωτότυπο τίτλο «Γυάλινες, ξύλινες, χάρτινες και άλλες ιστορίες» εκδόθηκε το 2005, ανταποκρίνεται πλήρως στο λογοτεχνικό είδος που εξετάζουμε και τον αποδίδουν απόλυτα, αφού οι ιστορίες περιστρέφονται σε αντικείμενα και όργανα που είναι φτιαγμένα ή κατασκευασμένα από γυαλί, ξύλο ή χαρτί. Η Παιδαγωγική

μας εξηγεί το πόσο αυτά τα αντικείμενα, που βρίσκονται στο εγγύς περιβάλλον του παιδιού, μπορούν να του κάνουν εντύπωση, να του κρατούν συντροφιά, να του μιλούν και να τους μιλά, τα κάνει φίλους του, τα προσωποποιεί και εν γένει, τους χαρίζει ψυχή. Και ως έμψυχα, πια όντα, συνδιαλέγεται ισότιμα μαζί τους, με αποτέλεσμα να υπερβαίνει τις δύσκολες καταστάσεις, να μαθαίνει να ζει κοινωνικά, να μπορεί να υπερνικά τους φόβους και τις φοβίες του. Η επιστήμη της Ψυχολογίας έρχεται να μας δώσει και τον ορισμό αυτού του φαινομένου με τη λέξη ψυχοκρατία ή τον ξένο όρο ανιμισμός. Και οι δυο όροι είναι ταυτόσημοι και σημαίνουν την τάση του μικρού παιδιού να προσδίδει ανθρώπινη υπόσταση [ψυχή / anima] στα άψυχα [στα αντικείμενα επί του προκειμένου].

Και οι 18 ιστορίες του βιβλίου αυτού παρουσιάζουν ενδιαφέρον και ως προς τη θεματολογία και ως προς τη δομή τους. Είναι δοσμένες με συντομία, με γρήγορο ρυθμό εξέλιξης της υπόθεσης, με απλότητα, σαφήνεια και αμεσότητα. Όλες προσφέρουν ένα συγκεκριμένο μήνυμα, ντυμένο όμως, με λογοτεχνικότητα, που το αναδεικνύει και το καταξιώνει ως ένα πολύ καλό δείγμα λογοτεχνικής γραφής.

Τα νήπια της προσχολικής και της πρώτης σχολικής ηλικίας θα παίξουν, θα διασκεδάσουν, θα σκεφτούν, θα προβληματιστούν. Θα γνωρίσουν αξίες και καταστάσεις της κοινωνικής συμβίωσης, θα βιώσουν στάσεις και συνήθειες της ενήλικης ζωής.

Γυαλικά και πορσελάνινα σκεύη, μουσικά όργανα, αντικείμενα καθημερινής χρήσης, ενδύματα και άλλα είδη ένδυσης και στολισμού, λουλούδια και φυτά, έπιπλα και διακοσμητικά αντικείμενα, νομίσματα και στρωσίδια, βιβλία και σχολικά είδη, παιχνίδια, φαγητά και γλυκά, είδη καθαριότητας και μηχανήματα, όλα, όλα, ζωντανεύουν, προσωποποιούνται, ξυπνά η άφωνη παρουσία τους, στο οικιακό ή φυσικό τους περιβάλλον και πλήρη χαράς από την αναπάντεχη τύχη να τους δοθεί ψυχή, και μυαλό και συναισθήματα, από τη μεγαλοψυχία της συγγραφέως, συμπεριφέρονται ως πρόσωπα. Έμπλεα όλα, με ευφροσύνη και ζωτικότητα, που τους χάρισε η λογοτεχνική έμπνευση, γίνονται πρωταγωνιστικά

πρόσωπα, παρουσιάζονται ως ισότιμα με τα άλλα έμβια όντα, συνομιλούν και συναναστρέφονται τους ήρωες παιδιά και ενήλικες, ζουν, σκέφτονται και αντιδρούν ανθρώπινα.

Πιστεύω, πως με τις χαριτωμένες αυτές 18 Μικρές Ιστορίες, η Έλλη Παιονίδου πλησίασε, όσο ποτέ, την αγνή παιδική ψυχή, κατανόησε πλήρως τη νηπιακή ψυχροσύνθεση και μίλησε απευθείας στο συναίσθημα και στην αντιληπτικότητα της ηλικίας των αποδεκτών των ιστοριών της. Το βιβλίο αυτό, τιμήθηκε με τον Έπαινο της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών.

~~Αγαπητοί Φίλοι,~~

Συνοψίζοντας τις αρετές, που βρήκα στα δυο πιο πάνω βιβλία, οι οποίες είναι πολλές και αξιοπρόσεκτες, θα τελειώσω, δίνοντας τα πέντε εκείνα σημεία, που κατά τη γνώμη μου προσδίδουν το μέγεθος της συγγραφικής τους αξίας και τα κάνουν αξιανάγνωστα λογοτεχνικά κείμενα. Θα επικεντρωθώ, λοιπόν ξανά,

- (α) στο περιεχόμενο, που απλώνεται σ' ένα ευρύτατο φάσμα θεματολογίας, πάντοτε εύληπτο και κατανοητό από τα παιδιά και κυρίως πάντοτε ενδιαφέρον, που τα ευχαριστεί και τα ψυχαγωγεί
- (β) στις αξίες, που βγαίνουν από κάθε κείμενο.
Αβίαστα και χωρίς κανένα κήρυγμα, αναβλύζουν αξίες διαχρονικές και απαραίτητες για την κοινωνικοποίηση του παιδιού και την απομάκρυνσή του από τον έμφυτο εγωκεντρισμό του.
- (γ) στο ύφος, που τόσο λιτά, με τόση συντομία και αμεσότητα, άλλοτε με χιούμορ και άλλοτε με σοβαρότητα, χαρακτηρίζει την κάθε ιστορία των δυο αυτών βιβλίων που προσφέρουν απόλαυση αναγνωστική.

- (δ) στη γλώσσα, που απέριπτα και ευθύβολα μιλά ίσια στην καρδιά των παιδιών, με τη χρήση ζωντανών διαλόγων, με κοφτές προτάσεις, γρήγορη ροή, κάποτε και υπαινικτικώς, αποτελεί άριστο συμπλήρωμα στο γλωσσικό μάθημα, και
- (ε) στο μη διδακτισμό και στο μη παιδαγωγισμό των κειμένων με τη στενή τους έννοια, αλλά στην αγωγή, στην παιδαγωγία και στη μαθητεία ζωής, που μπορούν να προσφέρουν οι μικρές αυτές ιστορίες στα μικρά και αθώα μας παιδιά.

Κυρίες και Κύριοι,

Η Έλλη Παιονίδου κατάφερε με τα δυο της αυτά βιβλία των Μικρών Ιστοριών, να στοχεύσει ακριβώς στο κέντρο των προσδοκιών μας για το είδος αυτό και με περισσή αμεσότητα και ακρίβεια, να μας δώσει το επιτυχές αποτέλεσμα της στόχευσής της.

Και όπως η ίδια γράφει σ' ένα της ποίημα, κατάφερε

«..... πίσω απ' το τζάμι
να καρφώσει τη στιγμή, σαν πεταλούδα».

Σας ευχαριστώ!

Μαρία Μιχαλίδου
2^η Έκθεση Ελληνικού Βιβλίου
Λεμεσός, 21 Μαρτίου 2005

Σημειώσεις

1. Αναλυτικά, η εργογραφία της συγγραφέως στην Π.Λ., περιλαμβάνει τα πιο κάτω βιβλία:

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

- *Οι περιπέτειες του Χιπ-Χοπ*. Εκδόσεις ΜΟΡΑ, Βουδαπέστη 1979.
- *Τα δυο αδέρφια και το μαύρο ποτάμι*. Μιλάτε Λέτα, Μπρατισλάβα 1984.
- *Χιπ-Χοπ και Ντορεμί*. Ντέσκα Ράτοστ, Σκόπια 1985.
- *Περιπέτειες του Χιπ-Χοπ και της Ντορεμί*. Ναρότνα Μλατέζ, Σόφια 1986.
- *Παιδικές ιστορίες*. Σύγχρονη Εποχή. Αθήνα 1986.
- *Γυάλινες, ξύλινες, χάρτινες και άλλες ιστορίες*. Gutenberg, Αθήνα 1990 (Έπαινος Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών).
- *Οι άθλοι του Καφεδάκη σε εφτά φλιτζάνια*. Gutenberg, Αθήνα 1991 (Πρώτο Βραβείο Συνδέσμου Παιδικού Βιβλίου).
- *Τα ίσια και τα στραβά*. Καστανιώτης, Αθήνα 1993 (Πρώτο Βραβείο Συνδέσμου Παιδικού Βιβλίου).
- *Οι Σειρήνες του Μανχάτταν* (Μυθιστόρημα για νέους, Πρώτο Μέρος). Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 1997 (Πρώτο Κρατικό Βραβείο Πεζογραφίας για Νέους).
- *Το τραγούδι των Σειρήνων* (Μυθιστόρημα για νέους, Δεύτερο Μέρος). Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 1998.
- *Ο Λουκάς, ο Νίκος και το Λουκάνικο*. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 1999.
- *Επίσκεψη στον Πλανήτη Ολαγίνονται*. Ιωλκός, Αθήνα 2000.
- *Τα δέκα ορφανά παραμύθια*. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2000 (Πρώτο Βραβείο Συνδέσμου Παιδικού – Νεανικού Βιβλίου).
- *Ο Πράσινος Πύργος*. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2001 (Έπαινος Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς). Κρατικό βραβείο Παιδικής Λογοτεχνίας, 2001.

Έχει επίσης γράψει τα ακόλουθα (ανέκδοτα) θεατρικά έργα για παιδιά, που έχουν ανέβει από θιάσους της Κύπρου και του εξωτερικού:

- *Τα Δυο Αδέλφια και το Μαύρο Ποτάμι*
- *Ο Τεμπελχανάς κι η Κουτορνίθω.*
- *Ο Παπουτσωμένος Διάδοχος* (Πρώτο Βραβείο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου για Παιδιά και Νέους)

2. IBBY: International Board on Books for Young People – Διεθνής Οργάνωση Βιβλίων για τη Νεότητα.
3. Βλ. Αντώνη Δελώνη, *Ελληνική Παιδική Λογοτεχνία*, εκδ. Ηρόδοτος, Αθήνα 1990 σ. 126.
4. Βλ. Β. Αναγνωστόπουλου, *Τάσεις και Εξελίξεις της Παιδικής Λογοτεχνίας κατά τη δεκαετία 1970-1980*, εκδ. Των Φίλων, Αθήνα 1996, σ. 17.
5. Βλ. Άρθρο Ν. Λιβέρδου στο περ. *Ανέμη* τχ. 2, Λευκωσία 1990, σ. 24-28.
6. Βλ. Τασούλα Τσιλιμένη, *Οι Μικρές Ιστορίες κατά την εικοσαετία 1970-1990*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2003, σ. 43.
7. Βιβλία με μικρές ιστορίες Κυπρίων συγγραφέων είναι τα πιο κάτω:
  - ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΣΠΥΡΟΣ: α) *Έχω κάτι να σας πω*, Ευρωεκδοτική, Αθήνα 1982
β) *Μικρές ιστορίες και παραμύθια*, 1987
  - ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΟΥ ΜΑΡΟΥΛΑ: α) *Τα μαγικά γυαλιά*, Λευκωσία 1997
β) *Ανεμώνες και σπουργίτια (ιστορίες και ποιήματα)*, Λευκωσία 2000.
  - ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΑΡΙΑ: *Η Ευγενία και το άτακτο ρ και άλλες ιστορίες*, Λευκωσία 2000.

- ΚΑΚΟΥΛΗ ΤΟΥΛΑ:
  - α) *Ο Σπιρτούλης και η Ζυμαρίτσα*, Εκδόσεις Κ. Επιφανίου, Λευκωσία 1991.
  - β) *Ο πλανήτης Τηγανίτα*, Εκδόσεις Κ. Επιφανίου, Λευκωσία 1994.
  - γ) *Ο Παραμυθός καθρέφτης*, Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1996.
  - δ) *Ο συναχμένος καλλικάντζαρος*, Λευκωσία 2001.
  - ε) *Συγγραφέας Κόκορας*, Έκδοση Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου, Λευκωσία 2001.
- ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ-ΠΑΥΛΟΥ ANNA:
  - α) *Άη Γιώργη Καβαλλάρη*, Λευκωσία 1991
  - β) *Μοναδικές ιστορίες*, Λευκωσία 1997.
  - γ) *Ένας αλλιώτικος καθρέφτης*, Λευκωσία 1999.
- ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ. Από το ημερολόγιο ενός παιδιού, Λευκωσία 1992.
- ΛΟΥΚΑ ΜΑΡΙΑ: *Ιστορίες της μικρής Φιλίως*, Λευκωσία 1989.
- ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΦΡΙΞΟΣ:
  - α) *Πάμε στην Εντομοχώρα* (α΄ μέρος), Εκδόσεις Πάργα, Αθήνα 2000.
  - β) *Πάμε στην Εντομοχώρα* (β΄ μέρος) Εκδόσεις Πάργα, Αθήνα 2002.
- ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ ΕΛΛΗ:
  - α) *Παιδικές ιστορίες*, Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1986, β΄ έκδοση Λευκωσία, Επιφανίου 2004
  - β) *Γυάλινες, ξύλινες, χάρτινες και άλλες ιστορίες*, Gutenberg, Αθήνα 1988, β΄ έκδοση Λευκωσία, Επιφανίου 2005
  - γ) *Οι άθλοι του Καφεδάκη σε επτά φλιτζάνια*, Gutenberg, Αθήνα 1991
  - δ) *Τα ίσια και τα στραβά*, Καστανιώτης, Αθήνα 1993.

- ΠΟΥΛΧΕΡΙΟΥ ΚΙΚΑ:
  - α) *Ανέβα μήλο, κατέβα ρόδι, Χαρταετός*, Αθήνα 1991.
  - β) *Δώδεκα ιστορίες με καλλικαντζαράκια*, Εκδόσεις Πάργα, Αθήνα 2000.
- ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ-ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ ΜΥΡΟΥΛΑ: *Τα πράσινα μικρά ανθρωπάκια*, Λευκωσία 1997.
- ΣΤΑΥΡΟΥ-ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΡΟΥΛΛΑ: *Η πιο ωραία γλώσσα*, Λευκωσία, 1987.
- ΦΩΤΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ: *Έχουμε καρδιά*, Λεμεσός 2001.
- ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ-ΜΑΥΡΗ ΕΙΡΗΝΗ: *Λίγα απ' τα δικά μας*, Λευκωσία 1996.
- ΧΑΤΖΗΜΑΤΘΑΙΟΥ ΑΘΩΣ: *Το χαμόγελο της Μαρίας*, Λεμεσός 2000/Λευκωσία 2002 (Εκδόσεις Κ. Επιφανίου).
- ΧΑΤΖΗΧΑΝΝΑ ΦΙΛΙΣΑ:
  - α) *Μικρές ιστορίες της Κατερίνας*, Εκδόσεις Ψυχογιός, Αθήνα 1981
  - β) *Ο μεγάλος μπελάς*, Αθήνα 1988
  - γ) *Ιστορίες του παππού χωρίς μουστάκι*, Ψυχογιός, Αθήνα 1994
  - δ) *Οι περιπέτειες του Καρυδάκη και της Ζαχαρούλας*, Ψυχογιός, Αθήνα 1995.
  - ε) *Η Ζαχαρούλα ψάχνει να βρει τον Καρυδάκη*, Ψυχογιός, Αθήνα 1996
  - στ) *Ο Καρυδάκης ψάχνει να βρει τη Ζαχαρούλα*, Ψυχογιός, Αθήνα 1998
  - ζ) *Οι περιπέτειες του Μαυρίκου*, Ψυχογιός, Αθήνα 1999
  - η) *Τι απέγινε ο Μαυρίκος*, Ψυχογιός, Αθήνα 1999.

8. Βλ. Ποιητική συλλογή *Διαδρομές Έλλης Παιονίδου*, εκδ. Ιωλκός, Αθήνα 1997, το ποίημα *Πρόγευμα στο μπαλκόνι*, σ. 35.